

Protestantse
Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde |

Financiële duurzaamheid

Drievoudig in balans

Handleiding voor de gespreksleider

Basisprogramma

Financiële duurzaamheid: drievoudig in balans

Wat fijn dat je het teamgesprek leidt over de drievoudige balans bij financiële duurzaamheid! We adviseren je - als je dat nog niet gedaan hebt - eerst te kijken hoe de leermodules en lesprogramma's precies zijn opgebouwd. Je kunt hiervoor een video bekijken of de beschrijving lezen. Je vindt deze informatie op de website lerenpionieren.nl. Er is daar ook nog ander materiaal te vinden. De handleiding die je nu voor je hebt, loodst je door het basisprogramma. De teksten bij de werkvormen zijn geschreven alsof jij al in gesprek bent met je team, want jullie doorlopen samen dit programma.

Kies op basis van de informatie in deze handleiding per onderdeel de werkvorm die het beste bij jullie past, in totaal dus vier. Maak deze keuze van tevoren en niet pas tijdens de bijeenkomst. Download daarna de powerpoint. Haal werkvormen die jullie niet gebruiken uit de presentatie en voeg eventueel toe wat je zelf wilt aanvullen. Bij sommige werkvormen moet vooraf meer materiaal verzameld worden, naast de powerpoint. Dit is aangegeven in deze handleiding. Dan kunnen jullie aan de slag.

Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe!

Team ondersteuning proefplekken

Bij de cover: Een beeld voor de proefplek is de windbuggy die een weg aflegt; de pioniersreis. De buggy wordt gedragen door drie dubbelbandige wielen. Eén daarvan staat voor een 'solide basis'. Hierbij horen de kernthema's 'sterke samenwerking' en 'financiële duurzaamheid'.

Financiële duurzaamheid - drievoudig in balans

Overzicht van het basisprogramma

Programmaonderdeel	Tijdpad	Titel	
	Oriëntatie 1	0-20 minuten	Eerste gedachten bij financiële duurzaamheid
	Oriëntatie 2	0-20 minuten	Over de streep
	Kompas 1	20-40 minuten	Tegeltjeswijsheid
	Kompas 2	20-40 minuten	Geld in de Bijbel
	Reisgids 1	40-70 minuten	Checkvragen rond drievoudige balans en goed bestuur
	Reisgids 2	40-70 minuten	Quickscan rond financiële duurzaamheid
	Route 1	70-90 minuten	Meer balans of beter bestuur
	Route 2	70-90 minuten	Van 'quickscan' naar 'durability-plan'

Tips

- Houd de tijd in de gaten: zo kort mogelijk, maar voel ook aan wat nodig is.
- Wees steeds gericht op jullie eigen praktijk - hoe is wat je in dit programma leert en doet relevant voor jullie situatie?
- Maak actiepunten en vervolgspraken steeds zo concreet mogelijk.

Oriëntatie

Oriëntatie 1 - Eerste gedachten bij financiële duurzaamheid

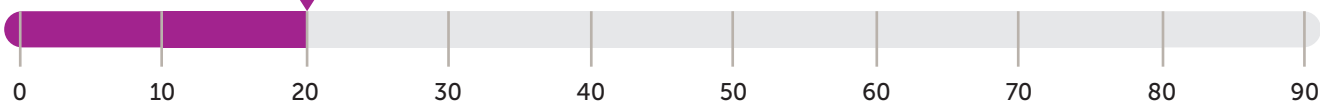
Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond financiële duurzaamheid, reflecteren we op dit thema in relatie tot onze eigen proefplek.

Tijdpad

Minuten

Benodigdheden

- een apparaat om de oriëntatievideo af te spelen
- eventueel een beamer en geluidsboxen (afhankelijk van de groepsgrootte)
- papier en pennen voor elk teamlid
- een groot vel papier met stiften om gezamenlijke inzichten op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken een korte video. Daarin maken we kennis met vertegenwoordigers van een aantal proefplekken. We horen iets over hun gedachten en ervaringen met betrekking tot financiële duurzaamheid. Eventueel maken we aantekeningen van wat ons daarin opvalt.

Bespreking 7-20 minuten

1. Wat is het meest aansprekend in de video? Waarom? Denken we er hetzelfde over, of juist niet? Waarom?
2. Hoe wordt er bij in de video vertegenwoordigde proefplekken gedacht over financiële duurzaamheid? Wat roept dit thema op en hoe wordt ermee omgegaan?
3. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er ten aanzien van onze eigen gedachten, gevoelens en ervaringen rond de financiële kant van het pionieren?
4. Is er iets wat we vanuit de video kunnen meenemen voor onze proefplek? Zo ja, wat, en waarom?
5. Hebben we iets gemist in de video? Zo ja, wat, en waarom?

Oriëntatie 2 - Over de streep

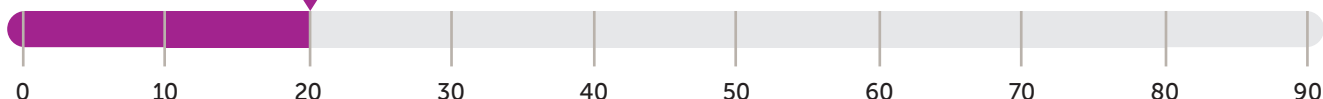
Doel van de werkvorm

Met enkele stellingen en aan de hand van een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond financiële duurzaamheid, reflecteren we op dit thema in relatie tot onze eigen proefplek.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- een apparaat om de oriëntatievideo af te spelen
- eventueel een beamer en geluidsboxen (afhankelijk van de groepsgrootte)
- papier en pennen voor elk teamlid
- een groot vel papier met stiften om gezamenlijke inzichten op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding en opdracht **0-6 minuten**

Met schilderstape, krijt, twee pionnen of op een andere manier is een streep getrokken in onze ruimte. We gaan eerst allemaal aan dezelfde kant van de streep staan. Daarna wordt er een stelling voorgelezen. Wie het eens is met de stelling gaat de streep over naar de overkant. Wie het niet eens is, blijft staan. We houden voor onszelf vast wat we straks eventueel nog over onze keuze willen zeggen of wat we over de keuze van iemand anders willen vragen. Eerst kiezen we in stilte voor een positie. Eventueel kunnen we noteren waar we straks op terug willen komen.

We hebben ongeveer 1 minuut per stelling. Na elke stelling gaan we allemaal weer aan dezelfde kant van de streep staan, als startpositie voor de volgende stelling.

1. *Het hele team is verantwoordelijk voor de financiële kant van onze proefplek.*
2. *De betrokken gemeente is verantwoordelijk voor onze begroting. Zij moet onze proefplek financieel mogelijk maken.*
3. *Als we als proefplek zonder subsidie op de lange termijn verder willen, dan moet er bij ons echt iets veranderen.*
4. *Er zijn mogelijkheden genoeg om onze begroting rond te krijgen, als we meer out of the box denken.*
5. *Gebed voor het starten van nieuwe activiteiten en voor de financiering daarvan is noodzakelijk.*

Video en bespreking **6-20 minuten**

We bekijken een korte video. Daarin maken we kennis met vertegenwoordigers van een aantal proefplekken. We horen iets over hun gedachten en ervaringen met betrekking tot financiële duurzaamheid. Eventueel maken we aantekeningen van wat ons daarin opvalt.

1. Wat is het meest blijven hangen na het bekijken van de video en wat roept dat op?
2. Als we terugdenken aan onze positiebepaling bij 'over de streep', wat vonden we opvallend in onze eigen keuzes en/of de keuzes van anderen? Was er een keuze die om een of andere reden lastig te maken was? Zo ja, welke?
3. Was er bij onze positiebepaling veel overeenstemming of stonden we als team vaak aan beide kanten van de streep? Wat heeft dit ons te zeggen?
4. Is er in de video iets gezegd dat raakt aan onze keuzes bij 'over de streep'?

Kompas

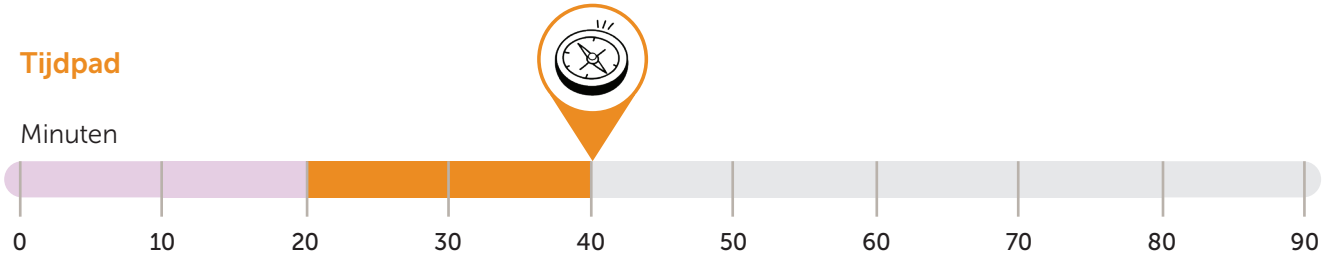
Kompas 1 - Tegeltjeswijsheid

Doel van de werkvorm

We gaan op zoek naar een gezonde balans tussen vertrouwen op Gods zorg en onze eigen verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met geld en middelen.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- twee printjes met tegeltjeswijsheid (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)
- vellen papier en stiften

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Er hangen twee tegeltjeswijsheden in de ruimte. De ene zegt: *God zal er wel voor zorgen dat we geld en middelen hebben!* De andere zegt: *Wij dragen zelf de verantwoordelijkheid voor goed financieel beheer.* Vanuit deze nogal tegengestelde tegeltjes proberen we tot een eigen 'teamtegeltje' te komen dat goed verwoordt hoe wij zelf willen omgaan met 'geld en Go(e)d' in onze proefplek.

Opdrachten 1-20 minuten

1. We gaan allemaal staan bij het tegeltje dat ons persoonlijk het meest aanspreekt. Er is geen tussenpositie mogelijk, we moeten kiezen. Ga kort met elkaar in gesprek vanuit beide posities.
2. We doen dit nog een keer en dan kiest iedereen het tegeltje dat bij onze proefplek vooral het leidende principe lijkt te zijn. Opnieuw is er geen tussenpositie en gaan we vanuit beide posities weer kort met elkaar in gesprek.
3. Stel dat inderdaad een van beide tegeltjes het meest dominant is bij onze proefplek, wat zou daarvan in beide uiterste gevallen het gevolg kunnen zijn?
4. We formuleren nu eerst in tweetallen eigen tegeltjeswijsheden die verwoorden hoe wij willen omgaan met 'geld en Go(e)d' bij onze proefplek.
[Bij een klein team kan 4 en 5 gecombineerd worden]
5. We presenteren onze tegeltjes aan elkaar en proberen uiteindelijk tot een gemeenschappelijke uitspraak (belijdenis) te komen.

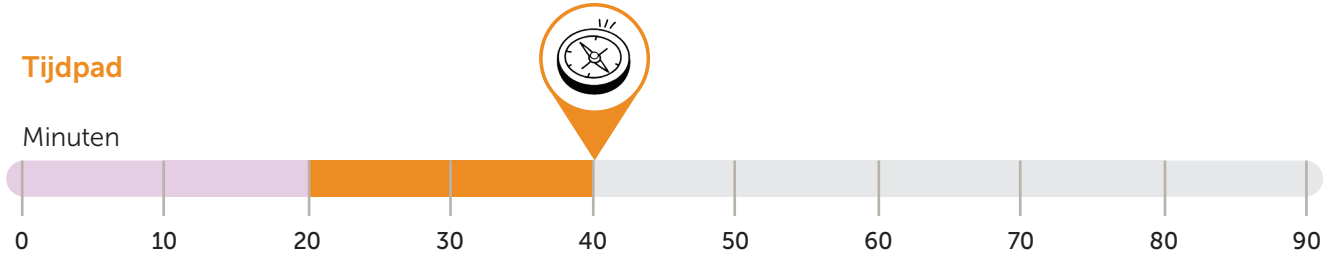

Kompas 2 - Geld in de Bijbel

Doel van de werkvorm

Samen bepalen we welke geestelijke of Bijbelse waarden we belangrijk vinden bij het nadenken over geld en andere middelen die nodig zijn voor onze proefplek.

Tijdpad

Benodigheden

- bijbels (in een vertaling naar keuze) of telefoons van teamleden met een online bijbel
- een geldbiljet

Beschrijving van de werkvorm

inleiding 0-1 minuten

In deze werkvorm gaan we letterlijk bij elkaar brengen wat vaak op gespannen voet met elkaar lijkt te staan: geld en de Bijbel. We gaan op zoek naar een bijbelpassage die ons kan helpen om 'geld en Go(e)d' op een gezonde manier bij elkaar te houden. Om dit te symboliseren, leggen we een geldbiljet als boekenlegger bij een bijbelpassage die we samen uitzoeken.

Bespreking en opdracht 1-20 minuten

1. Wat roept het idee om een geldbiljet als boekenlegger in een bijbel te leggen bij ons op?
2. We delen met elkaar hoe we zelf, in ons persoonlijk leven, geld en de Bijbel bij elkaar proberen te houden. Spelen de Bijbel en geloof in God een rol in ons inkomsten- en uitgavenpatroon? Zo ja, op welke manier?
3. Welke elementen uit onze persoonlijke verhalen zouden we een plek willen geven in hoe we omgaan met 'geld en Go(e)d' bij onze proefplek?
4. Kennen we bijbelpassages die veelzeggend zijn als het gaat over financiële duurzaamheid? Zo ja, welke?
5. Uit de genoemde passages kiezen we er een. Hierbij leggen we voor de rest van deze bijeenkomst symbolisch een geldbiljet als boekenlegger. Hiermee doen we een uitspraak (belijdenis) over hoe wij geld en geloof bij elkaar willen houden.

Tip

Soms heb je wel een Bijbelse uitspraak in gedachten, maar weet je niet meer hoe die precies gaat of waar die staat. Dan kun je dit natuurlijk aan teamgenoten vragen, maar Google kan in zulke situaties ook heel helpend zijn.

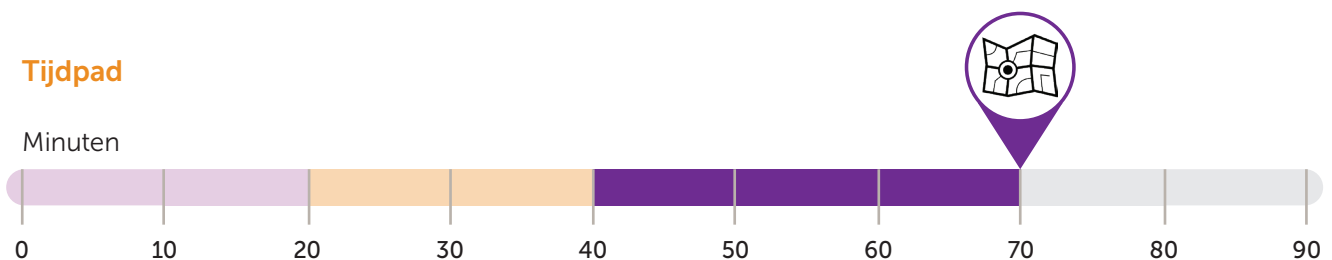
Reisgids 1 -

Checkvragen rond drievoudige balans en goed bestuur

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video en enkele checkvragen denken we na over een drievoudige balans en over goed bestuur met het oog op financiële duurzaamheid. Samen bepalen we wat daarin de komende tijd om aandacht vraagt.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- eventueel een beamer en geluidsboxen (afhankelijk van de groepsgrootte)
- grote vellen papier met stiften om antwoorden op te schrijven
- eventueel de tekst van de video (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-7 minuten

We bekijken een korte video waarin een aantal belangrijke aandachtspunten met betrekking tot financiële duurzaamheid naar voren worden gebracht.

Inleiding en opdracht 7-30 minuten

De belangrijkste aandachtspunten die in de video naar voren worden gebracht, zijn een drievoudige balans (financieel, spiritueel en moreel) en goed bestuur. We lopen deze punten stuk voor stuk langs, en vervolgens bepalen we samen wat daarin de komende tijd het meest onze aandacht vraagt. We hebben een kleine 5 minuten per vraag.

1. Denkend aan de financiële balans die we in de video zagen, zetten we nu in twee kolommen drie grote gewichten op papier. Links schrijven we onze drie grootste kostenposten en rechts onze drie belangrijkste inkomstenbronnen. Zijn deze met elkaar in balans, voor zover we dat kunnen inschatten?
2. Nu denken we aan een denkbeeldige balans, met aan de ene kant 'vertrouwen' en aan de andere kant 'verantwoordelijkheid'. Of anders gezegd: 'bidden en werken'. Is deze spirituele balans bij ons in evenwicht? Waarom wel of niet?
3. De derde balans die in de video werd genoemd, is de morele balans. Tussen betaalbaarheid en rechtvaardigheid of waardigheid. Houden wij (voldoende) rekening met morele afwegingen als we financiële keuzes maken?

4. Naast de drievoudige balans werden in de video een paar dingen aangestipt over goed bestuur bij financieel beheer. Waren wij ons daarvan bewust? Is dit bij ons goed geregeld?
5. Welk van de besproken punten (de drievoudige balans en goed bestuur) vraagt bij ons de komende tijd het meest om aandacht en waarom?

De opbrengst van deze werkvorm nemen we mee naar het volgende programmaonderdeel, 'Route'. Daar maken we afspraken om aan de conclusies ook concrete acties te verbinden.

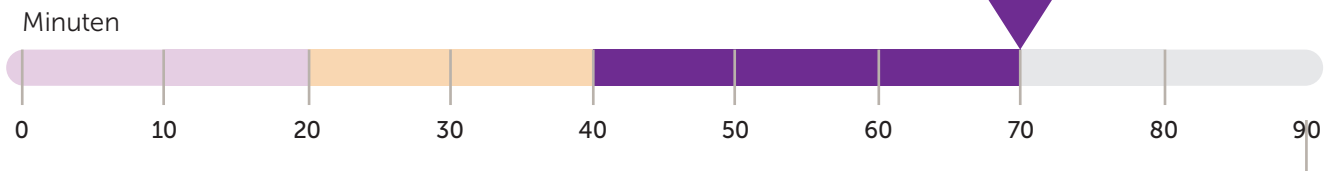
Reisgids 2 - Quickscan rond financiële duurzaamheid

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video en een quickscan denken we na over wat er nodig is voor de financiële duurzaamheid van onze proefplek. Daarbij brengen we in kaart welke zaken al goed geregeld zijn en waar nog meer aandacht voor nodig is.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- eventueel een beamer en geluidsboxen (afhankelijk van de groepsgrootte)
- printjes voor elk teamlid en een extra exemplaar van de quickscan voor financiële duurzaamheid (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)
- eventueel de tekst van de video (ook te vinden in het document 'Overige bijlagen')
- een groot vel papier en stiften om conclusies bij de bespreking op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Video **0-7 minuten**

We bekijken een korte video waarin een aantal belangrijke aandachtspunten met betrekking tot financiële duurzaamheid naar voren worden gebracht.

Inleiding en individuele opdracht **7-15 minuten**

Om de financiële duurzaamheid van onze proefplek heel basaal te toetsen, vullen we eerst allemaal individueel een quickscan in.

Teamopdracht en bespreking **15-30 minuten**

1. Doe als team de quickscan opnieuw. Verzamel de individuele scores om tot een totaalscore te komen en bespreek daarbij de meest uiteenlopende scores.
2. Wat vraagt vanuit de totaalscore de komende tijd het meest om aandacht?
3. Is er in de video iets naar voren gebracht dat we nog niet besproken hebben maar dat voor ons ook belangrijk is om vast te houden?

De opbrengst van deze werkvorm nemen we mee naar het volgende programmaonderdeel, 'Route'. Daar maken we afspraken om aan de conclusies ook concrete acties te verbinden.

Route

Route 1 - Meer balans of beter bestuur

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 1 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids 1
- een extra vel om vervolgafspraken vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding **0-1 minuten**

Bij Reisgids 1 hebben we kritisch gekeken naar de drievoudige balans (financieel, spiritueel en moreel) en naar de mate van goed bestuur bij onze financiële huishouding. Nu bepalen we onze vervolgroute. Wat gaan we de komende tijd concreet doen met één of enkele van onze conclusies?

Bespreking **1-10 minuten**

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit (we kiezen ervoor nu één of twee sleutels op te pakken) en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover?

Borging **10-20 minuten**

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Route 2 - Van 'quickscan' naar 'durability-plan'

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 2 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids 2
- een extra vel om vervolgafspraken vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 2 hebben we een quickscan ingevuld om basaal de financiële duurzaamheid van onze proefplek te toetsen. Nu bepalen we onze vervolgroute. Wat gaan we de komende tijd concreet doen met één of enkele van onze conclusies?

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit (we richten ons voor nu op één of twee partnerrelaties) en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover?

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Ter afsluiting

We hebben het basisprogramma over de drievoudige balans bij financiële duurzaamheid afgerond. Door de verschillende werkvormen zijn aandachtspunten met betrekking tot financiële duurzaamheid duidelijk geworden voor onze proefplek. Nu is het tijd om aan de slag te gaan met de vervolgspraken waarmee we de financiële duurzaamheid van onze proefplek willen gaan versterken.

Na het basisprogramma kunnen we ook verdiepende programma's volgen. Hiermee wordt gekeken hoe we tot meer passende financieringsmodellen voor onze proefplek kunnen komen. Of hoe we wellicht moeten gaan snoeien in onze ambities om te kunnen groeien in onze financiële duurzaamheid. Ook wordt een verdiepend programma ontwikkeld rond dit thema en wellicht volgt er nog meer materiaal.

Het kan ook zijn dat we eerst een ander kernthema willen oppakken. Het totale overzicht van leermodules, lesprogramma's en andere vormen van ondersteuning voor proefplekken kunnen we vinden op lerenpionieren.nl.

Protestantse Kerk in Nederland in samenwerking met partners

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

lerenpionieren.nl/samenwerkingspartners

© januari 2024

